

Sygn. akt VII U 266/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Marcin Graczyk
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 grudnia 2016 r. w Warszawie

sprawy J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem M. B. i S. B.

na skutek odwołania J. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 16 stycznia 2015r., znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 266/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 stycznia 2015 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 1 w związku z art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stwierdził, że J. B., jako pracownik u płatnika składek P. B. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 21 maja 2013 r.

W uzasadnieniu podjętej decyzji organ rentowy wskazał, że po przeprowadzeniu u płatnika składek postępowania wyjaśniającego wywołanego budzącym wątpliwości zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych J. B. ustalił na podstawie dostarczonych przez strony wyjaśnień, że wnioskodawca został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w dniu 28 maja 2013 r. J. B. zatrudniony był u płatnika składek na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku montera instalacji sanitarnych.

Od dnia 2 czerwca 2013 r. do 19 czerwca 2013 r. na indywidualnym koncie odwołującego odnotowano okres nieobecności w pracy usprawiedliwionej bez prawa do wynagrodzenia lub zasiłku, natomiast od dnia 20 czerwca 2013

r. do dnia 31 października 2013 r. odwołujący był niezdolny do pracy. Ponadto za J. B. nie zostały zidentyfikowane raporty rozliczeniowe (...) za okres od 11/2013 oraz brak jest dokumentu wyrejestrowującego z ubezpieczeń (...).

Dodatkowo organ rentowy wskazał, że w toku postępowania strony nie przedstawiły dowodów, które świadczyłyby o faktycznie wykonywanej pracy przez odwołującego na rzecz płatnika składek.

W ocenie organu rentowego przedstawione powyżej okoliczności dają zatem podstawy do stwierdzenia, że przedmiotowa umowa o pracę została zawarta dla pozorów w rozumieniu art. 83 k.c. w zw. z art. 300 k.p. – jedynie w celu uzyskania świadczeń z FUS. Jednocześnie, powołując się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że samo zawarcie umowy o pracę nie przesądza o objęciu ubezpieczeniem społecznym. Organ rentowy może bowiem uznać, że umowa ta była fikcyjna, gdy pracownik otrzymuje zbyt wysokie wynagrodzenie, a w krótkim czasie od jej zawarcia udaje się na zwolnienie lekarskie. Z tego względu organ rentowy uznał, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu (decyzja z dnia 16 stycznia 2015 r., akta rentowe).

J. B. w dniu 24 lutego 2015 r. złożył za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. odwołanie od decyzji z dnia 16 stycznia 2015 r., nr (...), stwierdzającej, że od dnia 21 maja 2013 r. nie podlega on obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek P. B..

W uzasadnieniu odwołania odwołujący zarzucił przedmiotowej decyzji, że u podstaw jej wydania legło błędne ustalenie faktyczne, sprowadzające się do uznania, że celem zawarcia umowy o pracę, było uzyskanie świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Ponadto ubezpieczony wniósł o:

1. Dopuszczenie dowodu z zeznań świadków;
2. Dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron;
3. Zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (odwołanie, k.2-3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Organ rentowy, prezentując argumentację tożsamą jak w treści uzasadnienia zaskarżonej decyzji podkreślił, że brak jest jakichkolwiek miarodajnych dokumentów, które mogłyby wskazywać na fakt świadczenia przez odwołującego pracy na rzecz P. B..

Ponadto organ rentowy wskazał, że J. B. jest synem płatnika składek, co daje podstawy by twierdzić, iż wobec świadomości braku ubezpieczenia ww. zawarcie umowy i zgłoszenie do ubezpieczeń miało na celu wyświadczenie przysługi bliskiej osobie.

Organ rentowy zauważył również, iż nie zostały wskazane wymierne korzyści dla firmy z tytułu zatrudnienia J. B.. Dodatkowo, warto podkreślić, iż był on jedynym pracownikiem, a na jego stanowisko po powstaniu niezdolności do pracy, nie został zatrudniony pracownik. Zatem pracownik na tym stanowisku nie był potrzebny.

Wobec powyższego, zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że J. B. nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 21 maja 2013 r. u płatnika P. B. (odpowiedź na odwołanie z dnia 26 marca 2015 r. k. 6-7 a.s.).

W dniu 27 lipca 2014 r. zmarł płatnik składek P. B. (odpis skrócony aktu zgonu, k.35 a.s.)

Sąd postanowieniem z dnia 24 lipca 2015 r. zawiesił postępowanie w sprawie na podstawie art. 174§ 1 pkt.1 k.p.c. (postanowienie, k.37 a.s.).

Sąd postanowieniem z dnia 29 stycznia 2016 r. podjął zawieszony postępowanie w sprawie oraz zawiadomił zainteresowanych S. B. oraz M. B., jako następców prawnych po zmarłym P. B. (postanowienie, k.58 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. B., w dniu 21 maja 2013 r. zawarł umowę o pracę z (...) P. B. (ojciec odwołującego) z siedzibą w W., na czas nieokreślony, na stanowisku montera instalacji sanitarnych, w wymiarze czasu pracy, wynoszącym pełen etat, za miesięcznym wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 3000,00 zł.

Jak wynika z dokumentów załączonych do akt rentowych odwołujący świadczył pracę w godzinach 07:00-17:00, przy ulicy (...) w W..

Ubezpieczony pracował przy wymianie sieci ciepłowniczej (...) preizolowanej, pod kierownictwem P. B..

J. B. będąc jedynym pracownikiem firmy, nie podpisywał listy obecności.

Jak wynika z przedstawionej listy płac, J. B. za okres od dnia 1 czerwca

2013 r. do dnia 30 czerwca 2013 r. otrzymał wynagrodzenie w wysokości 679,99 zł, natomiast w okresie od dnia 21 maja 2013 r. do dnia 31 maja 2013 r. otrzymał wynagrodzenie w wysokości 902,29 zł (umowa o pracę, dokumentacja znajdująca się w aktach rentowych, lista płac).

W okresie od dnia 2 czerwca 2013 r. do 19 czerwca 2013 r. był nieobecny w pracy, bez prawa do wynagrodzenia lub zasiłku, natomiast od dnia 20 czerwca 2013 r. do dnia 31 października 2013 r. odwołujący był niezdolny do pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jako organ uprawniony do kontroli i weryfikacji podstawy wymiaru składek i prawidłowości zgłoszenia do systemu ubezpieczeń społecznych, wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie ustalenia obowiązku podlegania przez J. B. ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek P. B.. W oparciu o wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego oraz w świetle zgromadzonych dowodów, organ rentowy uznał, że umowa o pracę na podstawie, której odwołujący został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych przez ww. płatnika składek została zawarta w celu obejścia przepisów prawa ubezpieczeń społecznych. Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, płatnik składek nie przedstawił wymiernych dowodów potwierdzających faktyczne zatrudnienie J. B.. Natomiast analiza faktyczna i prawna zgromadzonego w toku postępowania wyjaśniającego materiału, uzasadnia stwierdzenie, że ubezpieczony nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u wyżej wymienionego pracodawcy, albowiem zawarta w dniu 21 maja 2013 r. umowa o pracę jest nieważna.

W oparciu o powyższe ustalenia, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 1 w związku z art. 6 ust. 1, art. 8 ust. 1 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wydał w dniu 16 stycznia 2015 r., nr (...), w której stwierdził, że J. B., jako pracownik u płatnika składek P. B. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 21 maja 2013 r. (decyzja z dnia 16 stycznia 2015 r., akta rentowe).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, J. B. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie, k.2-3 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych J. B. oraz w oparciu o zeznania świadka D. R. i P. W..

Powołane przez Sąd Okręgowy dowody z dokumentów, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, były wiarygodne, korespondowały ze sobą oraz z osobowymi źródłami dowodowymi i tworzyły spójny stan faktyczny.

Świadkowie w drodze pomocy sądowej zeznawali na okoliczność ustalenia czy J. B. świadczył pracę na rzecz P. B..

W swoich zeznaniach świadkowie, stwierdzili, iż co prawda widywali odwołującego raz czy dwa na terenie firmy, lecz nigdy nie byli świadkami, wydawania odwołującemu poleceń władczych przez pracodawcę, ani także wykonywania przez niego obowiązków pracowniczych. Świadkowie nie posiadają również informacji o stanowisku jakie rzekomo zajmował J. B., oraz o przyznanym mu wynagrodzeniu.

Złożone przez nich zeznania zostały ocenione przez Sąd jako wiarygodne, ponieważ w ich treści nie było rozbieżności.

Ponadto na rozprawie w dniu 2 grudnia 2016 r. Sąd postanowił oddalić wniosek pełnomocnika odwołującego o przesłuchanie odwołującego w charakterze strony z uwagi, na fakt iż aktualnie ubezpieczony przebywa w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym.

Sąd oparł się tu na treści art. 242 k.p.c., który pozwala mu na pominięcie dowodu, którego w oznaczonym czasie nie da się przeprowadzić. Zgodnie z art. 6 § 1 k.p.c. dążenie do szybkiego rozstrzygnięcia sprawy nie może odbywać się ze szkodą dla jej wyjaśnienia. Ta generalna dyrektywa oznacza, że Sąd powinien stosować środki zmierzające do zapobiegania przewlekaniu postępowania w sposób rozważny, z uwzględnieniem innych zasad postępowania cywilnego, w tym chociażby zasady równości stron.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. B. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział W. z dnia 16 stycznia 2015 r., nr (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Jedyną kwestią sporną w niniejszym postępowaniu było to, czy J. B. od dnia 21 maja 2013 r. podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu zawartej umowy o pracę z płatnikiem składek P. B.. Aby kwestię tę rozstrzygnąć, należy dokonać szczegółowej wykładni przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.).

Zgodnie z treścią przepisów art. 6 ust. 1 pkt. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych pracownik objęty jest obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym.

Stosownie zaś do art. 13 pkt. 1 powołanej ustawy obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym powstaje od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych spoczywa na płatniku składek (art. 36 ust. 2 ustawy), którym jest pracodawca (art. 4 pkt. 2 lit. a ustawy).

Na podstawie art. 86 ust. 2 ustawy systemowej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach przeprowadzanych kontroli może między innymi ustalać zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego oraz prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek oraz innych składek i wpłat, do których pobierania obowiązany jest organ rentowy. Może więc badać fakt zawarcia umowy o pracę oraz jej ważność, celem stwierdzenia objęcia pracownika ubezpieczeniami społecznymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2005 r. sygn. akt III UK 200/04).

Natomiast na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 1 powołanej ustawy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących zgłaszania do ubezpieczeń społecznych.

Osoba kwestionująca stanowisko organu rentowego zawarte w wydanej po przeprowadzeniu postępowania kontrolnego decyzji zobowiązana jest nie tylko do podważania trafności poczynionych przez organ rentowy ustaleń, ale również – nie ograniczając się wyłącznie do polemiki z tymi ustaleniami – winna, zgodnie z treścią przepisu art.

6 k.c., wskazać na okoliczności i fakty znajdujące oparcie w materiale dowodowym, z których możliwym byłoby wyprowadzenie wniosków i twierdzeń zgodnych ze stanowiskiem zaprezentowanym w odwołaniu.

Tymczasem analiza całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego i to zarówno osobowego, jak i rzeczowego prowadzi do wniosku, że odwołujący, jak i zainteresowani zadaniu temu nie sprostali.

W tym kontekście podkreślenia wymaga, że zgodnie z art. 232 k.p.c., strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne (ciężar dowodu w znaczeniu procesowym). Z kolei stosownie do art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne (ciężar dowodu w znaczeniu materialnym). Jeżeli zatem organ rentowy na podstawie materiałów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym zarzucił fikcję umowy o pracę i brak świadczenia pracy, to w postępowaniu sądowym odwołująca winna była wykazać, że w spornym okresie faktycznie wykonywała pracę na rzecz zainteresowanego. W razie nie przedstawienia żadnych dowodów na potwierdzenie powyższej okoliczności, odwołujący ponosi negatywne tego konsekwencje – nie wykazuje bowiem faktów, z których wywodzi skutki prawne.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż w dniu 27 lipca 2014 r. zmarł płatnik składek P. B., natomiast w jego miejsce wstąpili spadkobiercy, którzy nie posiadali informacji na temat umowy zawartej pomiędzy ubezpieczonym a płatnikiem składek jak i okoliczności potwierdzających faktyczne wykonywanie pracy przez J. B..

Przechodząc do dalszych rozważań wskazać należy, iż wyniki przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania dowodowego nie dają podstaw do przyjęcia, jakoby odwołujący faktycznie wykonywał pracę na rzecz P. B. na podstawie umowy o pracę.

Okoliczności takie potwierdzili przesłuchani w drodze pomocy sądowej świadkowie, którzy zgodnie stwierdzili, iż odwołujący nigdy nie wykonywał żadnych obowiązków pracowniczych, a ponadto widzieli odwołującego zaledwie kilka razy na terenie firmy. Nadto nie posiadają innych istotnych informacji, które mogły by wskazać na prawidłowość twierdzeń, że odwołujący faktycznie wykonywał pracę u płatnika składek.

Sąd Okręgowy ustalił także, że ubezpieczony od dłuższego czasu cierpi na schorzenia psychiatryczne.

Ustalenia takie wzbudzają wątpliwości, czy z uwagi na swój stan zdrowia J. B. był w stanie wykonywać jakąkolwiek pracę zawodową, w tym również pracę na rzecz swojego bliskiego.

Ponadto ubezpieczony, w krótkim okresie czasu od zawarcia umowy o pracę stał się niezdolny do pracy, natomiast w późniejszym okresie czasu został skierowany do szpitala psychiatrycznego.

Należy wskazać, że postępowanie kontrolne, w oparciu o które organ wydał zaskarżoną decyzję wyznaczyło przedmiot sporu, zarówno w podstawie faktycznej, jak i prawnej. Przy tym Sąd zważył, że zgodnie z normami generalnymi statuowanymi przed wszystkim przez art. 6 k.c. oraz przez art. 232 k.p.c. strona postępowania obowiązana jest udowodnić wszystkie swoje twierdzenia zgłaszane przez nią w sprawie. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2001r. (sygn. akt I PKN 660/00) samo twierdzenie dotyczące istotnych dla sprawy okoliczności (art. 227 k.p.c.) powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą. Ponadto jak argumentował to Sąd Apelacyjny w Warszawie, w wyroku z dnia 13 kwietnia 2006r. (sygn. akt Sądu Apelacyjnego w Warszawie, III AUa 35/06), przedmiotem postępowania dowodowego są fakty mające istotne znaczenie dla merytorycznej oceny dochodzonego roszczenia.

Zdaniem Sądu Okręgowego materiał dowodowy, który został przedstawiony przez stronę postępowania był zbyt skąpy by poczynić konkretne ustalenia, co do faktycznego wykonywania pracy przez odwołującego.

Mając na uwadze wszystkie wskazane powyżej okoliczności, Sąd Okręgowy uznał, że zgłoszenie odwołującego J. B. do ubezpieczeń społecznych miało charakter fikcyjny, albowiem zawarcie umowy o pracę nie było związane z rzeczywistym wykonywaniem obowiązków pracowniczych. Pozorna umowa o pracę, nie stanowi natomiast uprawnionego tytułu podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. Sąd uznał, że w momencie zawarcia

umowy o pracę faktycznym zamiarem ubezpieczonego było uzyskanie wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego, co wyklucza objęcie go w okresie od dnia 21 maja 2013 r. obowiązkowymi ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi, chorobowym i wypadkowym.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy nie znajdując podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w sentencji wyroku.